

SLOVENKA

Glasiło slovenskega ženstva

St. 6.

V Trstu 13. marca 1897.

Letnik I.

Meseca marca praznuje se še god teh-le slovanskih svetnikov, ki so v zadnji št. izostali po pomoti: 2. Milena, 4. Kazimir, 5. Danica, Bogomila, 8. Kosana, 10. Stana, 12. Božana.

Sestram.

Sodelujmo sestre drage
Za „Slovenko“ mlado dete;
Sodelujmo marno za njo
Vse, ki smo Slovenke vnete.

Saj je vsaki v duši vzrastla
Cvetka nežne domišljije;
Marsikteri je podaril
Stvarnik, — cvetko poezije.

Da! okinčajmo „Slovenko“...
Če so tudi cvetke male, —
Vendar cvetka pri cvetici
Da nam kmalu vence zale.

Daj ji Ti povesti nežne;
Daj ji Ti novele krasne,
Ti romane, Ti opise
In Ti pesmi rajsko-jasne.

Ljubav za „Slovenko“ mlado
Bode kmalu razcvetela,
In kot list deklet slovenskih
Bo — „Slovenka“ nam slovela!

Mirka.

Iz velikomestnega življenja.

Načrtal —S—

I.

V enem delu predmestja, kjer prebivajo najrevnejši delavci v malih, zadolhlih stanovanjih, je bivala obitelj srečna in zadovoljna v svojem siromaštvu. A dolgoletna bolezen je ugonobila reditelja družine, udova z malo si-

roto je ostala zapuščena. Primernege dela ali zasluzka ji ni bilo možno dobiti, glad pa se je oglašal vedno glasneje. Prisiljena je bila prositi pomoči od onih, ki so živeli v vsem izobilji, prisiljena, obračati se na milosrdje tujih ljudi. Vse življenje je prebila v revščini, a doslej ni bila nikdar še v položaju, da bi morala prosjačiti. Sila pa je dovedla ubogo udovo do tega. Šla je v mesto, obupno se ozirala po krasnih palačah, kjer bivajo mogotei in bogatini, ni jim zavidala njih inetja, njih sreče, želela si je le, da bi vsaj nekoliko, vsaj stotino od svojega preobilja podarili nji in njenim vrstnicam — kako bi bili hvaležni osrečeni ubožci!

Ljudstvo je kar trumoma prihajalo mimo nje: hoteli so po opravkih, dasi je bila nedelja; vsak zamišljen v svoje skrbi in svoje opravilo. Opazil je ni nikdo, ali vsaj pobrinil se ni nikdo zanjo, niti za dete, ki je stozalo drobni ročici k materi. Tako je dospela do cerkve, uprav ob času, ko je dohajala gospoda k slovesni veliki maši. Malokdo iz pobožnosti, marsikdo, da čuje izborno petje in glasbo, da razkazuje in občuduje toalete, da se ondi snide s znancem ali znanko.

V elegantni kočiji privede se bogato opravljena gospa. To hoče poprositi milodara, morda bogato obdari ubožico ter jo vsaj za par dni otme gladu. Komaj izusti prosilka prve besede, nagubanči se poprej sladko se smehljajoči obraz, zaničevalen pogled iz bistrih očij jo zadene, „nesramna vlačuga“ zasikajo drobne ustica in gospa šumi v cerkev — k molitvi, k daritvi.

K poniževalnemu prosjačenju namesto sočutja še sramotnje, namesto usmiljenja, zaničevanje! Preveč je to za ubogo materino srce. Kupa trpljenja ji ni bila nikdar tako grenka kakor v tem trenutku. „Ako med ljudmi ne najdem usmiljenja, bodi mi Bog milostljiv“, šepče ter se hitro odpravi proč, daleč proč od otožnega mesta.

Dunava, ki vali svoje sinje valove blizo prestolice v hitrem teku proti črnemu morju, je bila že marsikakemu obupancu hladen grob, kjer si je utopil žalost in gorjé. Tako je našla tudi ubožica z otrokom ondi rešitev

nadlog. Jeden proletarec več ali manj. Kdo praša po tem? A vendar — je li tudi tako brez pomena vprašanje: Kdo je zakrivil to gorjé, kdo ima ta greh na svoji vesti?

II.

V mali, od vročine in tobakovega dima zadohli sobici predmestne gostilne sedi velika družba možkih in ženskih vsi v črni, žalni obleki. Govorica in kretanje razodeva male obrtnike. Kriče kar vsi vprek, tako da skoro nikdo ne razume drugzega v tem vrišču. Slednjič se posreči debelušastemu možakarju, da pomiri družbo in prične z globokim glasom pripovedovati slabe šale in stare dovtipe, ki pa še vedno prouzročajo gromovit smeh. Le sosedinji se ne dasta motiti, preresetavata obleke in nakitja raznih znank in se kosata v tem, katera bolj pozabavlja skupnim prijateljicam. V tem pokliče nekdo vnovič piva, drugi vina, tretji jedila, in tako mineva v veselem pogovoru in trušu ura za uro. Krčmar pride pozdravljat družbo, ji ponuja duhana in prisede, pričeniš govorniki o umrlem, katerega so baš zagrebli; govornica razplete se o njegovi bolezni, potem o življenju v občé. Pri tem se dokaže, da jim ni znan rek „de mortuis nil nisi bene“, pa saj tudi nikdo od njih ne zna latinščine! In vendar zagotavlja ta, da mu je bil najboljši prijatelj, oni, da mu je bil najljubši znanec. Nemi opazovalec pa, ki je vse videl in slišal, mora si pač misliti: je li to ljudstvo res tako brez srca in čutstva, da se po pogrebu tako raduje — jeli res prijateljstvo le prazna beseda, — da je nosi le na jeziku, in ne tudi v srcu? Veselje in žalost bi se sicer vendar ne moglo tako družiti in jednati; a tudi vsaj navidezno bi se čuvali takega ravnanja, ker bi se jim moralo uže instinktivno zdeti neprimerno in nedostojno.

Ostavljená.

(Národne pesni.

1.

Rože, oj rudeče rože,
Mojega vrtička kras,
Le dišite, le cvetite,
Saj obseva solnce vas.

Tudi jaz sem nekđaj cvela
Kot na gredi rožica,
Kar pa on je šel po svetu,
Vela mrem ubožica.

2.

Pojte, ptičice, veselo,
Pojte pesnice sladke,
Tudi jaz sem nekđaj pela
Vsa vesela kakor vé.

Ko pa dragi mi je prešel,
Pesni vse so prešle ž njim,
Le srcé mi je ostalo,
Da ubožica trpim.

3.

Oj sijaj, oj sijaj mi, solnce zlató,
Mračí se po polji, meglé se vijó!
„Kako-li pregnalo meglé bi in mrak,
Če siv in težak me zakriva oblak“.

Ujasni mi čelo, ti drobno srcé,
Preženi žal mislij mi roj iz glavé!
„Kako razvedrim ti naj mračno glavó,
Ko črne sem žalosti polno samó?“

Kuzimír pl. Radič.

Zabavna črtica.

Z velikim darom odlikoval je Stvarnik človeka pred živaljo z darom jezika, a vendar nanese življenje dostikrat tako, da nam v razkritje naše duše ne zadošča živa beseda ali pa se je ne smemo posluževati... Te nedostatke znal si je pa ublažiti človeški duh posluževaje se lepim umetnostij, tako da si je n. pr. osvojil godbo in petje za pravi pravcati jezik svojega srca. Vsa čast pa v tej stroki ljubezni, katera je nedosežna v iznajdljivosti sredstev v dosego zaželjenih smotrov. Saj poje pesem, da je bil Bog zapovedal vsem strastem, naj pridejo na izpit, kako služijo ljudem. Ljubav sicer ni dobila odlike, a v pesmi pravi:

Glavico pa ljubav pobesi
In prostodušno se uda;
Pomagati pač vselej ve si,
Računati pa najmanj zna.

Ali je še dandanes tako naivna, prepuččam v raziskavo in sodbo slovenskim mladenkam, kar se pa dostaje trditve „Pomagati pač vselej ve si“, netrebamo sicer nobenih dokazov, a omenim naj le nekatera znamenja, s kojimi govori ljubav z ljubavjo. Najvažnejšo ulogo pač igra cvetica, častno mesto zavzema naš „zelen rožmarin“, ki „ima svoj duh, naj bo zelen ali pa suh“, simbol nevenljive zvestobe. Potočnice — nemške spominčice — pa naš narod ne pozna v pomenu „Vergissmeinnicht“, saj kolikor je znano meni, ki sem zrasla in delujem med narodom. Štiri ali večperesna deteljica je tudi v narodu priljubljena za nežen pozdrav. Dekle jo da pri slovesu skrivši fantu, to je, da on nič ne ve, to mu je srečenosno, kakor je sploh večperesna deteljica znamenje sreče.

Pa kaj še čem naštevati več cvetic? Mlada bralka, saj sama najbolj veš, koliko pisem z najrazličnejšimi „botaničnimi gesli“ šlo je skoz tvoje roke, kolikrat poskušala si na sprehodih v svojej mladostnej naivnosti in lahkovestnosti z znano cvetico: me ljubi, me snubi, me vara itd....

Z manjšo naklonjenostjo ponaša se takozvana „Markensprache“. Znamka je na različnih mestih zavitka in v različnih legah bogatega pomena. Ravno tako dežnik, ki se nosi lahko na najrazličnejše načine.

Velicega pomena je pa osobito na plesih... pahljača. Po hitrejem ali mirnejem pahljanji sodi se lahko na tre

notno duševno stanje, hudomušnejši pa trde, da se gospice navadno hitreje pahljajo, nekako nervozno kakor človek, ki česa pričakuje, kar si tolmačijo po svoje, da je namesto besed: „Nimam ga, nimam ga!“... Gospe pa polagoma s prijetno gotovostjo: „Imam ga, imam ga!“ Koliko srečnih pogledov vjelo se je že „za hrbtom“ molčljive pahljače, katera žal hladi le žareča lica, često pa razžari in razburka budeče se srce.

Pozor deklica!... in če te morda hoče učiti kdo na plesu „Fächersprache“ in ti konečno zapiše na pahljačo — drug jezik pomaga drugemu — besede:

„Lepe so tvoje temne oči,

Dolgo v nje gledati varno ni“

vzemi mu pahljačo, pa se pravočasno skrij za njo!

Márica II.

Vzgoja otrok.

Spisala Mar. Ana.

Došla so različna pisma in vprašanja o načinu vzgoje otrok. Srčno so nas razveselili ti pojavi zanimanja, kajti s tem kažejo naše vrle matere, da se za stvar ogrevajo, da resno mislijo ter želé prav odgojiti deco svojo. In zares moramo misliti ter delati in hiteti; saj smo itak že dolgo, predolgo dremale in spale.

Malo bitje je tu. Nežno, nezavedno brez moči in volje. Ono je testo pravi nek pedagog, koje se vpogne vsakemu pritisku, je ilovica, iz katere se lahko naredé krasne podobice ali pa čuden nestvor.

Mati je družini srcé, iz kojega izvira ljubezen, ogenj. Ljubeča mati je otroku vzor, ona mu je izvir vsega dobrega in slabega. Pazi tedaj o mati, pazi, da si mu res prva in prava učiteljica in voditeljica. Otroku ne ujde ni en miglaj, ni ena beseda, ni en pogled. Zató naj vsaka mati vporablja svoje besede, svoje vedenje in dejanja v dobro vzgojo otrok, v ta namen navajam tu le nekaj toček:

Govorimo otroku mnogo in pravilno a v maternem jeziku. Velik nedostatek je, da se z otroci blebeta; zgovarjaje besede le na pol ali okrajšano. Temu se deca tako priučí, da se pozneje ne pomuja ponavljati različnih besed: Materinščina pa bodi temelj drugim jezikom in vedam.

Ne dovoljujte otroku vsega kar hoče, samo da ne joka. Dogaja se to skoraj v vseh družinah; ne toliko radi otroka, temveč radi lastne ugodnosti, ker se nam ne ljubi poslušati joka, ali pa pregovoriti otroka kako drugače. Potem se otrok navadi tako, da prav hoče vse in tako dolgo joka, da doseže svoj smoter. V poznejših letih bode baš tako, a žal, da vsega ne moremo imeti nikdar in ni nam težko, če se navadimo že v otroški dobi zatajevanja.

Ne dražimo otrok da jim n. pr. kažemo lepo ru-
deče jabolko ali igračo pa jo zopet skrijemo in to več-

krat ponavljamo, ravno ko jo hoče otrok doseči. S tem se navzame razdražljivosti in krive smo same.

Zbirčnosti v jedi, pijači in obleki ne sme otrok poznati. Otroku se niti sanjati ne sme, da bi se mu kaj družega pripravilo, nego kar jedó drugi. Izjema je seve v boleznih in prvih detinskih letih, v katerih uživa dete večinoma le mlečnate jedi. Prihodnjost vsakterega, bodisi še tako odličen ali vboren, zakrita je za teman zastor. Nihče ne ve, ga li čaka dobro ali slabo; če slabo, ne bo mu tako hudo, a če dobro znal, bode ugodnosti tem bolj ceniti. Kaj naj rečem o oblačilcih? Gotovo želi vsaka mati imeti svoje dete čedno in lično opravljeno. Otrok je pa že sam na sebi v svoji nedolžnosti lep, ljubeznjiv, in prikupljiv če je umit počesan in snažno oblečen brez nakita in lišpa.

Otrok naj vedno kaj dela. Naj se igra s primerno družbo, a naj se tudi podučuje igraje lehkotno. Treba ni učenih razprav. Kar vidi okoli sebe, kar ga zanima naj se mu pojasni. Na vsako otrokovo vprašanje odgovarjajmo rade, pametno in nikoli z „ne vem“. Ne smemo vedno poditi otroka od sebe, kedar delamo. Naj le gleda, naj tudi pomaga po svojih skromnih močeh; tako se priučí polagoma redu in delu, kar mu v življenji izvestno koristi. Delo ne bo mu strašilo, a ščit tolikemu zlu. Delo bode mu uteha o nesreči, a ne kazni za greh. Ono mu bode oživljalo duh a ne morilo samozavest. Delo bode mu ponos in veselje, a ne žrtev in nesreča, ako vzbujamo že v prvih letih v otroku veselje do dela.

Učimo otroka misliti. Kako bo neki mislil človek; ki ni bil nikdar k temu priučen? Od rosne mladosti pripuščen sam sebi se je igral, tekal, skakal brez miselnosti, kakor mlado žrebe. Izvestno ni rojenih toliko slaboumnih ali glupih ljudi, kakor jih nareja vzgoja, ker jih ne vodi k mišljenju. Ni treba z otroci reševati problemov, a misliti se naučé z otroškimi igrami, povesticami in izdelovanjem otroških del. Pri tem se ve mora mati misliti a žalibog, da je večina mater za to prelena, zató so pa izvrstni pripomočki otroški vrteci.

Ne vodite dece vedno se seboj in pazite posebno komu jo izročate. Posebno nedostojno je male otroke voditi v krémo, kavarno ali pivarno. Tudi v družinah nadlegujejo otroci zató naj se jih nikoli ne vsiluje. Če jih prav izrecno žele, da pridejo, se to stori, pa le redko kedaj. Poslušati pa ne smejo vedno, kaj odrasli govoré; le če se pripoveduje o Bogu, domovini, naravi, o junáških činih naj bodo otroci prisotni. Seveda ne razumejo vsega, a ostane jim nekaj v spominu. Potem povprašujejo a mi pojasnimo drage volje. Tako si pridobé podlago vsem vedam igraje, da same ne vemo kako in kedaj.

Naposled primerjajte same vrle matere, otroke dobrih in slabih družin; videte bodete razliko dobre in slabe vzgoje; spoznate matere po otrocih in narobe. Zato trudimo se priučiti veliki umetnosti, spoznavati namreč otrokov značaj in potem vravnati vzgojo.

Spomladi.

I.

Cvetje pomladansko
Spletam v zale kite,
In premišljam dneve
Radostno prežite...

II.

Nad mano jasno je nebo
In pomlad na okoli;
Morda i ti, srce temno,
Zdaj iznebiš se boli...

III.

V duši pesen mi zveni.
Pesen blaženstva in sreče,
Kot otroka jasen smeh
V srcu njen odmev trepeče.

Iz višnjevih visočin
Pála si, ti pesen mala;
Zvončkom in trobenticam
Te je mlada Vesna dala.

V i d a.

Mladostne sanje.

Spisala Vanda.

(Dalje in zvršetek.)

Stekla sem v vežo, da bi zaklenila duri, pa glej nesreče, ravno oni hip, prikaže se na cesti. Nisem se mogla skriti; vendar, da ne bi slutil, kaj sem namenjala storiti, mu rečem: „Že z okna sem vas videla gospod Kolčič, pa sem vam prišla naproti!“

Je-li verjel ali ne, tega ne vem. Res gospodična, ali res, Dragica? Meni naproti? in pogledal me je s svojim milim pogledom. Molčal je, ne govoril dalje, morda se je bal, da bi ga kdo slišal. Ker se je želel pokloniti najprvo roditeljem, povedala sem mu, da ni nikogar doma, da so odšli. Peljala sem ga v vzprejemno sobo, ponudila naslanjač, jaz pa sedla njemu nasproti na zofo. Dolgo sva molčala; s tem, da me je neprenehoma gledal, spravil me je v zadrego, tako, da nisem vedela o čem bi govorila. Naposled sem se ohrabrila in rekla smehljaje:

„Kaj pa me tako gledate gospod Kolčič?“

Ni mi odgovoril, le vstal je in šel k oknu, ne da bi znil besede in molčala sem tudi jaz; kaj naj bi tudi govorila s tem le dolgočasnežem? Jezila sem se sama na — se, da nisem došla v vežo vsaj pet sekund prej. Na ta način bi se bil on gotovo vrnil mislé, da ni nikogar doma. Zatopila sem se v svoje misli in skoro pozabila, da je nekdo navzoč. Iz moje zamaknjenosti me je vzdramil on — a kako? Prijel me je za roko in jo položil na svoje srce. Hotela sem mu jo odtegniti, a čutila sem, kako mi jo je stisnjeno držal v svoji. Nekaj sem mu rekla. Kaj? Ne vem! Slišala pa sem besede: „To le srce, katerega udarce slišite, bije, Dragica, le za Vas. Le vi morete me osrečiti!“ In potem? Niti ne vem kako in kedaj, sem čutila njegov poljub na svojih ustnicah. Čudila sem se sama sebi, ne vede, sanjam li, ali je resnica, nisem si mogla predstavljati tega resnega človeka, da bi poljuboval. Ne ravno hitro — poslovia

sva se in ko sem ob deveti uri zvečer legla k počitku, premišljevala sem o tem.

Meseca maja 18—

Kakor nalašč vabila me je prijateljica naj jo obiščem ob binškošnih praznikih, nisem se mudila dolgo s svojim premišljevanjem in koj sem jej odgovorila, da pridem. Kako bi ne sprejela ponudbe, ko sem upala videti tam njega? Ob 7. uri zjutraj sem odpotovala. V kupeju mi je bilo zelo dolgočasno in kaj nestrpno sem pričakovala trenutka, ko bom stopala po onem mestu, kjer sem še pred dvema letoma prebila zadnje dni onih časov, v katerih sem spoznala njega — — svoj uzor — žalibog! —

Ob 12. uri sem došla v Ljubljano. Srečala sem prav malo znancev, a gotovo ne onih, kojih sem si želela. Popoldne sem šla s svojo prijateljico po mestnem šetališči, da bi videla — njega.

Bila sem že naveličana in žalostna, kar mi sreča prinese pred oči onega, po katerem sem tako željno hrepenela, onega, kojega sem nestrpno čakala. Šel je mimo mene, ne da bi me pozdravil dasi me je videl. Čemu sem vzela dnevnik v roke? Vsaj mi ni mogoče popisati tega, kar sem čutila v onem hipu. Dobro, da je bilo o mraku, kajti drugače bi mi bil lahko vsakdo opazil spremembo, ki se mi je vršila na obrazu. Noge so se mi jele šibiti, ko je šel mimo mene oni, kateri me je naučil ljubiti, oni, kterege še vedno čislam kot nekdanj, oni, kateri me sedaj prezira, morda sovraži. In zakaj? Zato, ker me je očrnila zlobna oseba, samo da bi uničila najino vez.

Ali čemu sem zabredla tako daleč, čemu govorim sedaj o teh stvareh, ki mi vzbujajo le bridke spomine?

Po večerji nisem se mudila dolgo, ampak poklonivši se, opravičila, da me jako boli glava, le da sem odšla v posteljo. V moji glavi se je nabralo toliko misli, da sem imela časa dovolj premišljevat, kar se je godilo z menoj pred par urami.

Drugo jutro sem šla k maši a po maši s prijateljico v mestni vrt, kjer je bil tudi on. Zopet mi je srce utripalo od veselja. Slučaj naju je večkrat pripeljal na pot, kjer sva se srečala. Jaz ga nisem pogledala in vendar, ko sem potem sedela na neki klopici, šel je mimo mene, dasi ni bilo neobhodno potrebno in sede ali pogovarjaje, opazoval me je iz daleka. Zakaj vse to? Kaj je mislil s tem? Mogoče me srditi? Kdo ve!

Zvečer sem se udeležila neke zabave, a nisem ga videla več, možno je prišel še le pozneje, ko sem jaz že odpotovala od tam; kamor sem želela priti in od kjer sem potrta in otožna prispela domov.

Meseca avgusta 18—

Jaz imam posebno srečo ali smolo, ne vem kako bi imenovala. Res je, da ako se dva ljubita, se zve hitro, a kako se je to zvedelo o naju dveh? Ali to me ne briga toliko, kajti komu mari, ako se midva ljubiva in želiva osrečiti drug drugega? A nekaj drugega me žali, da bi kar vse pokončala od same jeze; čemu brusiti jezike na tak način?

Dobra duša je doznala, da se imava rada in zato me pri njem pohvalila.

In zakaj vse to? Najbrže iz nevošljivosti. A nekaj me tolaži. On sam mi je povedal, da ne verjame oni brezznačajnej ženski, ki mu polni glavo z raznim bese- dičenjem, samo da bi nas razdvojila.

Zagovarjala se nisem, ampak svetovala mu poslu- šati jo, ako misli, da se morda ne moti. A on je dovolj značajan tako, da jej ne verjame in da se ne da zivati kakor bi kdo želel. Spoznala sem, da je trdnega zna- čaja in to me sili, da ga moram imeti rada.

Meseca septembra 18—

Dan sv. I.; vse je veselo. Tukaj ti doni na uho petje, tam zopet godba; vse drugače kakor predstavlja sploh vaško življenje, kateri koli drugi dan in kako tudi ne, vsaj je vendar danes vaški patron. Tudi jaz sem ve- sela — ali mogoče radi tega? O ne! — Nikakor, kajti ravno to bi mogoče provzročilo, da bi se doma dolgočasila. — A nekaj drugega je kar mi polni srce z neko posebno radostjo, ki mi vzbuja prijetne spomine na nedavno skoro bi rekla pred par urami prešlo veselje, katero sem užila poleg njega, kterega imam rada in od kterega sem si v svesti, da me ljubi — da res — da me ljubi in da se ne norčuje z menoj kakor — — — Kaj sem hotela povedati? Kam zabresti v tem hipu? Mogoče na- pisati kaj nespametnega, kar bi me kedaj prešinilo z ne- prijetnimi mislimi, čitajte ta le dnevnik. In vendar, čemu bi ne zaupala svojemu dnevniku, kakor sem večkrat; čemu bi mu ne razodela najmanjših skrivnosti?

Zakaj bi ne povedala, da ljubim svojega Stanka z vso močjo svoje duše in vendar je to vsa druga ljubav, nego je bila ona, o kateri nočem misliti in s katero sem ljubila onega brezznačajnega mladeniča, ki se je le igral z bitjem, ki je menilo, da je ljubi čez vse.

A čemu govorim tukaj o njem; čemu pišem o njem ravno tukaj, kjer pišem o onem, ki je vreden moje lju- bezni in ki me ljubi, ki me želi osrečiti, kakor jaz njega? Čemu stavim imeni teh dveh oseb v tako bližino, ko vendar moj Stanko ne zasluži, da bi ga primerjala z onim brezznačajnejšem? To delam le radi tega, ker med tem ko jednega, prvega črtim, drugega, svojega Stanka tem bolj čislam. Prvega črtim? Je li to istina, gola res- nica, smem se tako izraziti? Da, da mora biti istina. Ni čuda, ljubi moj Stanko, da dvomiš kedaj na moji ljubezni; ni čuda, da ne verjameš meni — ženski. Zakaj bi ne verjel? Vsaj te ljubim Stanko! Ne obupaj; jaz te ljubim iz vsega srca. Kolikor mi je možno.

Oh Stanko! Dobro, da ne boš nikoli čital tega dnevnika; gorje! Razodela sem dnevniku preveč, spoza- bila sem se. Zabredla sem v dobo šolskih let, v dobo pri- jetnih hipov, v dobo bridkih uric, v dobo prve ljubezni, v ono dobo, ko sem ljubila Davorina, v dobo ko se je oni z menoj šalil, v dobo ko me je znal oglušiti z jedno samo besedo. Ah kako se mi je znal laskati; njegove besede so mi bile medene in vse njegovo dejanje — sveto! Lahno sem dihala, ko sem čutila njegovo bližino.

Meseca septembra 18—

Sinoči je bil zopet pri meni ljubljeni Stanko. Zopet sem ga lahko imenovala svojega. Svojega? Da svojega! Da — jaz njegova — on pa moj — tako sva se sma- trala, ko sva bila sama, a odslej bova to tajnost lahko razkrila pred ljudstvom. Vsi naj znajo, da se ljubiva — vsi — vsi!

Tudi on? Oh! Zopet misel na onega! — — Kaj mene briga on? — Kaj? Vsaj sem dovolj jokala po njem, dovolj zdihovala, zdaj naj zna — da! tudi on naj zve; vsaj on me ni ljubil, kakor Stanko. Sinoči mi je ponovil še enkrat vso svojo ljubezen in me snubil. Milo me je gledal, čakaje odgovora. Odgovorila sem mu ob- jemši ga in poljubivši na usta. Bil je to moj prvi poljub; poljub brez prošnje. Bil je srečen.

Tudi moji stariši so zadovoljni, osobito pa mati.

Ostal je pri nas nekoliko delj nego po navadi, kajti še nikoli ni šel proč tako pozno kakor sinoči. Koj ko je odšel, sem legla v posteljo in nekoliko časa premišljevala o svoji denašnji sreči, zatisnila kmalu trudne oči.

Spala sem vso noč in sanjala le o njem — svojem ljubljemem Stanku.

Meseca oktobra 18—

Dijamant, ki mi blesti na prstu leve roke, znači, da sem zaročena, da nisem več svobodna, da sem se oblju- bila možu, kteremu bodem čez mesec dnij prisegla zve- stobo pred oltarjem.

Še mesec dnij pa bodem njegova žena; soproga onega, ki me ljubi, tovarišica v življenju onega, kterega želim osrečiti, kolikor bode v moji moči, kterega ljubim.

Ne ljubim ga, kakor sem ljubila Davorina, ljubim ga resneje, ljubim ga na ves drug način.

Zvedela sem slučajno vse. On — Davorin pod pre- tvezo, da sem ga varala, se me je iznebil. Oh, in da sem morala baš jaz ljubiti tacega človeka, takega pod leca! Imel je že tedaj drugo in da bi bil ves njen — nesramnež — sé mi je lagal pa saj ni da bi mislila. Zmotila sem se in kesam se, družega ne morem Kako mi je lahko pri srci, ker sem včeraj povedala vse, svojemu Stanku, nabiral je malo obrvi, ko sem mu pra- vila, da sem ga ljubila, a sedaj mi tudi veruje, da ga preziram in zaničujem ter pomilujem samo sebe, da sem verjela takemu nacifranemu gizdalinu.

Meseca novembra 18—

Lep dan je bil; krasnejšega bi si niti ne mogla želeli. Solnce je prijazno sijalo in ogrevalo z raznovrst- nim drevjem zasajene hribe, ki okrožujejo prijazno do- linico z rojstveno mi hišo, katero sem ostavila poročnega dne. —

Še en pozdrav, še en poljub in razšli smo se. Ustopila sem s švojim Stankom v kočijo — odrdrala sva z njo, a vendar nisem obrnila glave od preljubega mi kraja, od dragega mi holma, po katerem sem mlada de- klica tolikokrat skakala in se radovala nabiraje dišečih cvetk

Po mojem odhodu zbrali so se vsi svatje na onem holmu, da se vsaj mahaje z ruto še jedenkrat poslovimo in pozdravljala sem jih dolgo tudi jaz, migala jim z roko

v pozdrav, dasi se nismo več razločevali. Kdo ve, še koliko časa bi bila zrla v daljavo, ko bi me okoli pasu ne bil prijel Stanko, moj soprog. Hitro nama je minil čas in kmalu sva došla na postajo, od kamor je naju vlak peljal proti njegovemu domovju.

Bila sem srečna poleg svojega moža in tudi tukaj nama je potekal čas jako hitro. A tukaj, kakor, da bi me nekdo nagloma vzdramil iz sladkega spanja, pretreslo me je po vsem životu, ko mi zadoni na uho hripav glas: „Ljubljana!“ Ni čuda, da sem se skoro ustrašila, ko sem zaslišala ime onega mesta, kjer sem vžila toliko lepih ur.

Izstopivši pred gostilno in čakaje, da mi izvošček sname vse kovčege z voza, prišel je mimo druge strani najine kočije mahoma kakor prikazen — Davorin. Nabrala sem ustni v zaničljiv posmeh, ko me je pogledal, takó, da je mahoma obrnil oči v tla. Svojemu Stanku pa sem dejala: „Glej ga, gizdalina, o katerem sem mislila, da je Bog, oh, kako sem bila otročja.“

Nasmehnil se mi je Stanko takó ljubeznivo lepo...

Spomin ali posmeh*).

Dobrave pisan venčal je zmladletek,
Povsod življenje vel je žar njegov,
Srcé je tlelo nad, narava cvetek,
Ko zapustila svoj sem rodni krov.

V naročji spet sem rodne svoje hiše,
Po polji brije krivec, po bregih,
Z ledenim prstom zima cvetke riše
V spomin na okno mi, če ne v posmeh...

*) Pomlad.

Marica II.

Z Dolenjskega.

Jezik očistite peg, opilite gladko mu rujo,
Kar je najetega v njem, dajte sosedu nazaj.
Kinčite ga iz lastne moči, iz lastnega vira.
Jasno ko struna bo pel, zvonu enako donel.

Koseski.

Ko sem dobila „Večernice“ družbe sv. Mohorja za letošnje leto v rokó, ugajal mi je zelo spis „Slovenci, govorimo čisto slovenščino“ in zagledala tudi sestavo pokazanih in pravih besedi, sklenila sem takoj sestaviti tak spis za naše slovenske gospodinje, zlasti ker sem slišala večkrat tožiti jih, da ne morejo rabiti za gospodinjske réči, obleko, hišno orodje itd. pravih izrazov, ker jih ne vedó in tudi nimajo besednjakov, kjer bi si jih lahko poiskale in tako so primorane posluževati se nemških ali spakedranih besedi.

Da se torej temu vsaj nekoliko opomore, jim jih tukaj nekaj podajem z željo, da bi jih one ne čitale samo in morebiti tudi odobravale, ampak rabile in se jih tako privadile, da bi drugače niti govoriti ne mogle.

Torej narodnjakinje, pazite in navadite se lepo čisto slovenščino govoriti in to pa ne le očitno v kaki

družbi, ampak vedno tudi doma in zlasti pa s svojo deco, da se isti že v nežni mladosti vcepi ljubezen in spoštovanje do vašega slovenskega jezika.

Ahtati, paziti.	andoht, pobožnost.
ajmoht, obara.	anhenzelj, obesek.
ajnrihtenga, pohištvo.	antlja, obrisača (brisalka).
ajter, gnoj.	antvrh, rokodelstvo.
ajnzac, vložek.	antvrhar, rokodelec.
ajzenpon, železnica.	atrès, naslov.
aklih, izbirčen.	aufgabe, naloga (zadača).
almožna, miloščina.	aufgus, polivek, vroč poparek.
ama, dojilka.	auflauf, narastek.
	aufschlag (umšlag), zavih (zaviha).

Bagrl, voziček.	blajstift, svinčnik.
bal, ples.	blek, krpa.
bartihelj, podbradnica.	bognar, kolár.
beksel, menjica.	bog žegnaj, bog blagoslovi.
betvorlegen, predposteljica.	božji žlak, kap, mrtvoud.
birštna, sčotka.	bratpfane, pekla (peklača).
birt, krčmar.	britof, pokopališče.
	brustketna, prsnica.

Cagar, kazalec.	cimperman, tesar.
cagati, obupovati.	cimprati, tesati.
Cahen, znamenje.	cinast, kositren.
cahnati, risati.	coklo, zavirača.
cajnes, spričevalo.	copernik, čarovnik.
cajtenge, časniki, časopis.	cufati, skubsti,
capfenštrajh, mirozov.	eug, vlak.
cartljati, mehkužiti.	cuker, sladkor.
cegelc, list.	cušpajz, prikuha.
cerati, porabljati.	cviblati, dvomiti.
cimer, soba.	cvirn, sukanik (sukanec).
cimper, podstrešje.	

(Pride še.)

Prvo razočaranje.

Spisala Márica.

Bila sta bratranec in sestričina po materi. Sedela sta na klopi v sladkem molku in tihem šepetanju. Večer je bil prijeten, tih, dasi temán, kajti mali mesec se je skrtil, ko se je komaj pokazal. Pod njima na cesti je že utihnilo življenje in vrvenje ljudi ter ni se čulo družega nego žuborenje morskih valčkov; bijočih se ob skalovje. Sedela sta drug tik družega in dasi si nista pravila nič skrivnostnega, srčnega, govorila sta tiho ali sta pa molčala.

Njegova bližina je bila zánjo neizrecna sreča in v tej bližini bila bi najraje zatisnila oči in sanjala. Bila je tako mlada in neizkušena, uboga Stana! Bilo ji je vsega komaj šestnajst let!

Dasi ji on še zinil ni o ljubezni, vendar bila si je v svesti v dnu svojega srca, da jo ljubi; to je čitala

tako dobro v njegovih pogledih in v tolikih besedah, v katerih je izražal vso nežnost svojo do nje.

Onega večera bil je še posebno dvorljiv do nje.

Po precej dolgem molku, čutila je njegovo roko na svojej in zajedno šepetanje :

„Kako lepe sanje sanjam vsak dan, vsako uro, Stana moja ! Taka-le hišica najrajše seveda kje ob morji v njej pa moja sladka golobica in jaz Sedaj, ko mi po- višajo plačo, živela bodeva lahko brez skrbi in ne brez razveseljevanja. Gledišče, enkrat na leto potovanje, to si bodeva že lahko privoščila.“

Stisnil je med tem njeno roko v svoji, malo, drobno, otroško ročico, ki se je tresla, česar pa on ni zapazil v svojem razvnetju.

„Po letu bodeva tako sedela pred najino vilo in menila se, po zimi pa bodeva v topli sobi čitala, igrala, pela ! Povej, Stana, ne bode li to lepo, zavidanja vredno življenje ?“

Objel jo je v svojem ognji ter strastno pritisnil njeno otroško glavo na svoje prsi. Umolknila sta, ona je pa slonela še vedno in on je držal nje roko ter zrl v daljavo sanjavo, oh, takó sanjavo !

Tretji dan potem je odpotoval. Razjokala se je pred vsemi, ko je stopil v voz ter jo še z voza poljubil enkrat na belo čelo in blede ličici. Kričala je je za njim „Na svidanje !“ ko je zdrčal voz nizdol po cesti.

„Bog vé kedaj !“ odvrnil je on, pozdravlja je še enkrat predno je voz zavil za vogel.

Čez dva dni je že pričakovala pisma od njega, prinesli so res pa le listič za njene stariše, v katerem se lepo zahvaljuje za gostoljubnost in prijetno bivanje pri njih ter posebe še prav srčno pozdravlja svojo „malo, prelestno sestričino“.

Minevali so dnevi in minevali so tedni, a zanjo še ni došlo pismo.

Uboga Stana je trpela kakor vsa taka prav mlada, zaljubljena bitja. Z vsako pošto je pričakovala pisma, ko ga ni bilo s prvo, nadejala se je, da pride z drugo, ko ga ni bilo danes, pričakovala je je jutri — —

Naposled pa se je ohrabrila in napisala na svojem finem lističi :

„Pomniš li večer kak more šumjelo ?“ Ljubka, prijetna glasba bilo mi je nekđaj pluskanje valov ; ob bregu sem prerada sanjarila o svoji sreči, zdaj pa tod le žalujem in z máno, zdi se mi, da žalujejo valčki. Oni večer, ko si se takó razvnel, ko sem počivala v sladkih trenutkih na tvojih prsih, kakó si mi lepó opisoval najino lepo bodočnost, a sedaj o tebi ni sluha ! Zaspala bi najrajši in se ne vzbudila nikdar, nikdar več . . .“

Tik nje, svoje izvoljenke, zaročnice svoje, je sedel, ko mu je prišlo pismo v roke. Smehlja je se, dal je listič, njej, da je prečitala, potem pa je rekel :

„Uboga moja mala Stana, kdo bi bil to mislil ? Ko sem govoril o bodočnosti, mislil sem na te, biser moj in na svojo srečo poleg tebe. V svoji zaljubljeni duši sem mislil, da morajo vsi znati mojo srečo, no vidim, da Stana ni znala, revica, o tebi nič, otrok je . . .“

Pritisnil jo je nase tesneje, mnogo tesneje nego Stano, ki je uprav tedaj mislila nanj ter gledala sanjavo tija doli na morje lepi solčni zahod.

Ali meniš ?

Ali meniš, ptica drobna,

Da me k petju zvašiš zdaj,

Ko na lahnih se perotih

Bliža spet pomladni raj ?

Ali meniš, roža prva,

Da na prsi te pripnem

In kot nekđaj z nežnim cvetom

Med veselo mladež grem ?

Ne! — Saj ko te čujem, ptica,

Ko te, roža, gledam jaz,

Tožim — in z rokó zakrivam

Oroseli svoj obraz. —

Bridkega spoznanja zima

Strla mi je tisoč nad,

Nikdar več se ne povrne

Meni zlatih dnji pomlad.

Kristina.

Slovensko gospodinjstvo.

Slavno uredništvo ! Od časa do časa nameravam Vam pošiljati svoje misli o slovenskem gospodinjstvu, kakor se mi porajajo pri čistem opazovanju našega narodnega življenja. Ker je Vaš cenjeni list po večini svoje vsebine namenjen naobrazbi našega ženstva in razvitku istega pravic v prosepah slovenskega napredka, nadejam se, da vsprejmete to kar Vam podajem, blage volje, sama dobro vedé, da je gospodinjstvo temelj zdravemu življenju, tako v telesnem kakor v duševnem obziru. Pričenjam torej za danes s prvo točko :

I. Gospodinjske šole po deželi.

Navada je, da se prav mnogokrat v nemajo dolge debate in gojé gostobesedna razpravljanja o stvareh čisto male vrednosti, mej tem, ko se najvažnejša vprašanja puščajo v nemar, in se na nje skoro né misli.

Tako važno vprašanje, na koje se n. pr. pri nas na Slovenskem prav malo ali celo nič ne misli, bile bi gospodinjske šole po deželi. Vsakdo, ki pozna naše življenje, ve, da je naše gospodinjstvo v marsičem pomanjkljivo, in to vsled nedostatnosti vzgojevalnih sredstev, katerih potrebuje narod v toliki meri. Čudom se moramo čuditi da se naši *deželni zbori* prav nič ne brigajo za to točko, baš tako, kakor bi je ne trebalo v njihovem programu. In ravno ta točka je v stalnem programu *odličnih* narodov, kojih vodstvom je nemalo ležeče na vzgoji svojega ženstva zlasti v gospodinjskem obziru. No naš na-

rod noče se šteti tudi v tem obziru odličnim, marveč ostaje rajši kakor v marsikterem drugem pogledu tudi o tem mej *proletarijskimi* narodi.

Vprašati je torej, ali naj tako ostane nadalje v gospodinjskem življenju, torej pogledu gospodinjskih šol po deželi?

Ne, ne smelo bi ostati! Storiti se mora nekaj, in nekaj odločnega in to slovenske gospodinje, je v Vaših rokah. Vstanovimo si *gospodinjske šole po deželi!*

Potreba tacih šol je tako očevidna, da jo vidimo brez drobnogleda. Ozrmo se samo malo po deželi okrog, pogledjmo malo v naše slovenske domove, v delokrog slovenske gospodinje.

Nočem grajati gospodinj *vseh vprek* nekaj izbornih izjem je res med njimi, toda tako malo, da bi bilo komaj dovolj učiteljic, ako bi vporabile vse izborne gospodinje.

V vsakem domu se na prvi pogled vidi, vlada li v njem uzorna gospodinja ali nemožna površnica. Je-li dom snažen, ne vlada nespametna potrata, zapravljalnost, to znači o vrednosti gospodinje, ki mora biti blagi duh vsega doma. Kaj li pa še v kuhinji? Izkušnja nas uči, kako se na slovenskih kmetih kuha, in kako nesnažna pride čestokrat jed. In to samo vsled *nezmožnosti* gospodinje najmanjekrat vsled revščine! A tudi to vemo, da je največkrat glavni vzrok domačim *prepirom*, a tudi zapravljanju, posedanju po krčmah od strani gospodarja, torej temelj obžalovanja vrednemu razsutju blagostanja na kmetih kriva *nezmožnost gospodinje v pripravljanju hrane*. Kolikor je umnih gospodinj znajo, da se dá iz pridelkov na polji in v vrtu pripraviti najraznovrstnejih okusnih jedil, brez potrate in da brez možnosti tratimo neprimerno več z istimi pridelki. Z malimi izjemami pridelala naš kmet vse na svoji zemlji „okoli hiše“ in to, kar pridelala gospodar, znaj razumno pripraviti v hrano sebi in svojim — gospodinja, in videle bomo, kolika razlika nastane v narodu mej sedaj in poslej. Hrana je podlaga telesnemu in duševnemu razvitku naroda, in tega ne pozabimo! Malo truda in malo stroškov bi stale take šole, uvažujmo to stvar! Storimo *svoje mé*; možje nas bodo gotovo podpirali, saj ne v svojo škodo. Stopimo skupaj, v vsakem večjem selu ustanovimo tako šolo. Ondi uči izurjena kuharica, ako mogoče brezplačno, ako pa to ne gre, plačajmo si učiteljico. Pošiljajmo svoje poludorasle deklice v tako šolo, pomagajmo ob enem s pridelki in kaj malega v denarjih, in nekaj store izvestno tudi deželni odbori. V par letih pokaže se blagoslov tega početja, v tako lepi obliki, da nam ne bode žal malo truda in žrtev.

Torej na noge tovarišice, v teku jednega leta skušajmo, da bomo imele svoje gospodinjske šole po deželi!

Tinica.

O ženskih študijah.

Spisala Danica.)

Mir ist versperrt des Glückes Thor,
Verwaist und arm stea ich davor
Und muss vergeblich klopfen.

W. v. d. Vogelweide.

Sama sem sedela na vrtu v senci košatega ipavskega bezga. Malomarno sem držala knjigo v roci; čitati se mi ni ljubilo. Saj je bilo tako krasno tu zunaj v zelenji, da so se oči obračale rajši po mladem listovji, po nežnih cvetkah, ki so tu pa tam vzdigale svoje male glavice iz trave, nego pa po suhoparvem čtivu, katero sem imela v roki. Oh, kako so mi bili uže dolgočasni vsi ti romani, ki so si naposled vendar vsi podobni, naj jo suka pisatelj uže tako, ali tako. Navadno sem prebrala samo prvih deset, dvajset strani, da se seznanim z glavnimi osebami, in na koncu sem pogledala, „če se dobita, ali ne!“ Vse drugo se mi ni videlo vredno čitanja. In baš zdaj, ko sem tu sedela, se mi je vrnila misel: zakaj pa me ženske ne sežemo rajši po drugem, krepkejšem berilu? Saj je vendar dosti znanstvenih, poučnih knjig, ki bi nam dale tisočkrat boljše duševne hrane, nego le prazni, mehkužni, neverjetni romani? Pa če bi že bile same take nedolžne, sentimentalne, v romantičnem slogu spisane knjige! Toda le pogledjmo v posojilne knjižnice! Obče znano je, da si izposojajo najpikantniše, „najnaturalističniše“ stvari baš — dame. Od kod ta prikazen?

Naslonila sem se na bezgovino ter mislila in mislila. Listje nad mano je lažno šumelo, bezgovo cvetje je duhtelo, prijetno, omamljajoče; nehoté sem zatisnila oči ter se udala vsemu čara tega krasnega pomladnega dneva.

Iz tih sanj me je mehoma zbudilo glasno čivkanje. Nagnila sem se nekoliko naprej, da vidim izza svojega skrivališča. Nedaleč od tod je stala stara bukev, v katere duplini so si bile napravile sinice svoje gnezdice. Petero malih glavic je odpiralo svoje lačne kljunčke, a skrbna mamica je sedela na robu gnezda ter jim delila mastnega črviča. A kaj je en črv za toliko lačnih želodčkov! Odletela je zopet iskat drugega. In glej! Komaj je bila odletela, uže se prikaže samec z ravno takim črvičkom, ter ga ravno tako deli med svojo lačno družino, kakor prej samica. Kmalo se je i ona zopet vrnila, on je pa odletel. — Dolgo sem ju tako opazovala, kako sta se menjavala in vestno skrbela za svoj mladi zarod. Da, da, srečni tički vi! Saj živite še v prvotni enakopravnosti. Nič vam ne kali miru in sreče. Po istih pravih si iščete vsi svoje in samički ne gledajo nevošljivo na samice, če si prav te dobijo časih kakega bolj mastnega črvička ali kakega večjega kebrčka. Skupno si spletate svoje gnezdice in skupno si odrejate svoje mladiče. I u drugemu lajšate delo.

Vrnila sem se zopet nazaj na svojo klopico. Po ušesih pa mi je zdaj donela jedna jedina beseda: enakopravnost. — Pa vendar — smešno! Kedo nas pa bode primerjal s tiči? Kaj nismo civilizovani ljudje, pri kojih več ne veljajo naravna pravila! Kaj čemo mi torej z

jednakopravnostjo? Saj so jo vendar že zdavnej odklonili naši pradedje, in mi, da naj se povrnemo v to prvotno stanje? Kaj nisem bila i jaz vzgojena v tem duhu, pa dvomim zdaj o pravičnosti tega izreka? In zopet sem mislila in mislila.

Zakaj so si pak moške prisvojili vse rede, vso učnost, a pustili nas ženske v večni temi, češ, da nismo sposobne za duševno izobrazbo? Kaj bi pa škodilo, če bi se i me borile „z uma svitlim mečem“ za vsakdanji kruh?

„Konkurenca na delavnem polju škoduje ženskemu značaju; zatrla bi v ženski vsa ona blaga čutila, ki so izključno „ženska“. Boj za obstanek bi porušil vso žensko plemenitost, kajti žensko srce je prenežno za ljuti boj v občni konkurenci. Tedaj naj ostane žena doma — zvesta tovarišica svojemu možu in skrbna mati svojim otrokom. Ona naj ne skuša doseči strok, rezerviranih samo možkemu duhu, možki moči!“ — Tako nekako govorijo oni nacionalni ekonomski, ki se pečajo mimogrede tudi s ženskim vprašanjem. Torej mora biti uže res! A to velja morda samo za „učene“ stroke. Kaj pa mej nižjimi sloji? Ali ne vidimo vsak dan, da se trudijo tudi žene poleg mož po tovarnah, po slabo plačanih zasebnih službah itd. Ali to delo morda ne škoduje ženski plemenitosti; ta boj za vsakdanji kruh — dasi hujši od onega v sijajnejših službah — ne uničuje ženskega srca? Ne, saj je tudi med delavkami mnogo uzornih sester, soproj in mater, morda celo več, nego med damami višjih slojev, kojim je jedini smoter življenja lišpanje in zabava. Torej se tisti modri učenjaki morda le motijo!

(Svršetek pride.)

Književnost in umetnost.

Slovenska knjižnica, snopič 57-58-59. Ker so bile že v zadnji št. omenjene *Korotanske povesti* *Gabrijele Preissove*, naj izpregovorim najprej o teh-le. Vest smo posnele iz „ženskega sveta“ praškega in nismo še vedele, da prevod prinese naša Slovenska knjižnica, zato sem se lotila čitanja s tem večjem veseljem.

Sličice so res velike umetniške vrednosti, kakor je pisal „Ženski svet“ in kar naslaja se človek ob njih. Druga je lepša od druge in ko si prečital do konca vseh šest slik, res ne veš, katerej bi odločil prvo mesto. Čutstva so v njih nežna, globoka, opazovanje tako natančno in fino, a opisovanje živahno, da se moraš diviti duhovitej pisateljici, ki je fina opazovateljica osobito ženskih src.

— *Povesti s potocanja*, spisala *Ana Řeháková*. Tudi ta pisateljica pripoveduje zanimivo in živo, Slovenska knjižnica je prinesla tri njene povesti. Najdeni zapisnik, Ob slapu Peričniku in Po dolžnosti. Snov v „Najdenem zapisniku“ je jako interesantna, a če mi je tu ugajal zanimiv sujet, ugajala mi je v drugih dveh tem bolj tendenca, ljubezen do vsega slovanstva, osobito do češkega.

V mikavni pripovedni obliki oduševlja pisateljica

čitatelja za slovanstvo sploh, za divno slovensko zemljo ter izraža ves svoj srd nad oholimi Nemci. Ko sem prečitala njeni dve povesti ter „*Apostola*“ od Preissove, (tudi opisujoč ponemčevanje na Koroškem) sem nehoté vzkliknila: Ko bi bili vsi Slovani istih misli, kakor je bila Katarina Zrinjska, ki je rekla: Viruj Nemcu, kao suncu zimsku, da bi vsi Slovani takó ljubili Nemce kakor jih ljubita te dve slavni pisateljici češki in — jaz, bi Slovani nikdar niti ne sanjali o kakem slovensko-nemškem kompromisu.

Slovenska knjižnica naj nam le še prinaša takó izvrstnih spisov, kakoršni so ti, prevajalci morajo seveda imeti zares umetniški ukus in poznati mnogo, mnogo del, predno izberó spis, katerega hočejo prevesti in takih je seveda malo težko dobiti.

Ksenija v Zagrebu. „Slov. Narod“ je pisal: Dični slovenski glasbenik g. V. Parma je žel sè svojim opernim delom na pozornici hrvatskega gledališča pravcati triumf. Vsi listi so polni hvale, občinstvo je pa priredilo konci opere g. komponistu iskrene, burne ovacije. Vsi prisotniki so udarili v zanosno ploskanje in klicanje. G. Parma je moral priti čestokrat pred zastor, kjer so mu izročili krasen lovorjev venec s trobojnico. — Prav posebno hvalijo hrvatski dnevnik Parmovo instrumentacijo, ki je, kakor piše „*Agramer Zeitung*“ — v modernem duhu in vseskozi lepa in dovršena. Jako je tudi ugajal trospev Aleksija, Ksenije in Tatjane, zbor menihov in pesmica Tatjanina. Največjega vspeha pa je bil intermezzo, ki se je moral na hrupno željo poslušalcev ponavljati in katerega ceni „*Obzor*“ višje od intermezza v „*Cavalleriji*“. — Veseli nas in gotovo vsakega zavednega Slovenca ta veliki vspeh domačega komponista, čegar delo zanese poslej narodovo čast i med tujce. Glediški agent Berté na Dunaju namreč je stopil s komponistom v dogovor, takó, da se naša Ksenija ne bo pela le v ozki domovini, nego bo pravila i mej Nemci, da premore skromna Slovenija i takih talentov, ki morejo z vspehom skušati se z inorodnimi. Hrvatska kritika se nadeja, da se loti g. V. Parma večjega dela. S to željo združujmo i mi svoje iskrene čestitke.*

Temu čestitanju pridružujejo se izvestno tudi vse naše Slovenke, ki se vesele vsacega napredka v narodu.

Popravek. V zadnji številki vrnil se, ker se je izpustila jedna cela vrsta, nerazumljiv stavek o ruskem književniku, čita naj se:

Ruski književnik in umetnik. Rusko slovstvo in ruska umetnost je slavila v minolem novembru petindvajsetletnico delovanja *Nikolaja Nikolajeviča Karazina*, romanopisca in slikarja, človeka izredno delavnega in plodovitega in duševnega velikana. N. N. Karazin, vnuk Vladimira Nikolajeviča Karazina, ustanovitelja Harkovskega vseučilišča, se je rodil leta 1842.

Dunajska gimnazijska dekliska šola ima letos pet letnikov. Prihodnje leto se ji otvori še šesti, zadnji letnik.

Šola je jako dobro obiskovana in deluje z izvrstnimi uspehi. Skoro polovica vseh učenk je odlikovana.

Letos se je ustanovila na Dunaju še druga gimnazija, ki pa bode imela samo 3 letnike, ker je namenjena samo odrašenim damam. Ustanovila jih je dvanajstotica deklet in gospâ s privatnimi sredstvi. Pouk se vrši samo zvečer, ker slušateljice se po dnevi ne morejo odtegniti svojemu delokrogu. Mej njimi je tudi nekaj — mater, ki izdelujejo svoje naloge v otroški sobi poleg glasnega krika in vika svojih malih. Poleg tega pa vendar izvrstno vspevajo.

Kedaj doživimo pač v slovenski metropoli, beli Ljubljani žensko gimnazijo? D

Iz prijateljevega pisma iz Pariza. (Priobčil Radoš).
Predragi moj!

O „Slovenki“ sem dobil že davno poročilo. Izborna ideja — pa težka naloga! Prav živo si mislim, da je obudila obilo zanimanja ne samo med ženskim, temveč tudi med — možkim svetom. Da bi le tudi tu ne bilo navdušenje samo hipno, ter se bi nas ne polastila po kratkem prestanku ona grešna slovanska letargija! To je naša glavna napaka, da nas vsaka novost preveč in prenašlo ogreje z ognjem, ki potem naglo pogasne, kakor kupček slame ali sena. Toda naše narodno ženstvo, ki je pri družbi „Sv. Cirila in Metoda“ pokazalo, da se zna trajno ogrevati in ohraniti, ogenj navdušenja za dobre ideje, bode izvestno tudi tu vstrajalo z znano žilavostjo — in vspeh bo zagotovljen!

Kolik razloček med našim ženstvom in med — parižkim! Nu, primerjati ga nočem, ker se ne da, pač pa Ti hočem povedati nekaj iz pariškega ženskega gibanja, ki bi Te morda zanimalo. — Ogromnemu številu strank, katerih Ti niti naštetih ne morem, pridružila se je samo-svoja ženska stranka. Nezadovoljne s zavestjo, da je v ženski kakor individvu skritih polno silnih močij, ki so nevarne možkemu spolu, so se sedaj še ožje združile ter napovedale boj, — duševni boj svojim možkim tekmečem. Izdajajo dve reviji: „*La Revue Jeministe*“ in „*Les femmes et les feministes*“. Čudni časi, kaj! — Pri nas nimamo vsi skupaj niti jedne revije! Nu, kar se mene tiče, jaz sem prijatelj temu gibanju in vprašanju, ker vidim resno voljo in resno stremljenje po — izobrazbi!

Najraje hodim v predavanja „publica“, ki so vsa vsakomur pristopna, na „College de France“ in na „Lorboni“, pariški univerzi. Ah, to so Ti predavanja! Nikdar in nikjer še nisem slišal toliko in tako izvrstnih profesorjev in kako se zanimajo za Slovane! Evo Ti par tem: „Češka zgodovina v XVII stol.“, „geografija balkanskega poluotoka“, predavanja o Danteju, Petrarki, Cervantesu, „zgodovina Platonove filozofije i. t. d. brez konca in kraja! In povsod je več — žensk, nego možkih! Človek ima torej dvojni užitek“, za um, in srce! Če se naveličaš poslušati, pa lahko študiraš duhovite, nežne obrazke ženskih

študentov, ki sede krog Tebe. Toda zašel sem že predaleč.

Kaj takega mi Slovenci ne doživimo in takega življenja tudi ne potrebujemo. Pač pa bi bilo želeti večjega zanimanja za literaturo in duševni napredek našega naroda, za kar bo med ženstvom gotovo skrbela vrla „Slovenka“. Konverzacija z našimi dekleti in gospemî nam bo potem res — užitek, duševen užitek, katerega smo doslej dostikrat bridko pogrešali! Dal Bog, da se uresničijo naše nadeje!

Zdrav! Tvoj

Josip.

Konvikt za ruske dijakinje. Ruski car je podelil 65.000 rubljev za osnovo konvikta za slušateljice zdravniških tečajev v Peterburgu. Ta zavod osnuje se še letos. „*Učiteljski Tovariš*“.

Senat levovskega vseučilišča. Kakor poroča „Sl. Narod“ je sklenil senat levovskega vseučilišča, da se vsprejmejo učiteljice za neredne, slušateljice, dame s spričevalom gimnazijske mature pa za redne slušateljice. — Prav tako, slovanska mesta naj nam odpirajo prva pot do omike in do napredka. Žal, da levovsko vseučilišče nima medicinske fakultete, ki je do sedaj najbolj frekventirana od ženskih slušateljic.

V Ameriki umerli Čeh, Franc J. Lepša zapustil je med drugim tudi „Ustredni Matici školski“ 3000 dolarjev.

Ženska podružnica (odsek) „Matice školske“ v Pragi priredila je 17. preteč. meseca maškarado, katere čisti dohodek je bil 4887 gld. 95 kr.! Ta podružnica oddala je „Matici“ od časa nje obstanka — 22. jan. 1894 — nič manj nego 37.821 gld. 29 kr.! (Tako poroča „Politika“). Čast takim rodoljubom in rodoljubkam! Naj bi našli tudi pri nas Slovencih posnemovalcev.

Rusko ženstvo. Ko smo pisale nekemu velececnemu rojaku našemu na rusko, da nam kaj sporoči o ženskem časopisju, odgovoril nam je med drugim sledeče:

V Rusiji ženske svojih glasil nimajo, ker jim jih treba ni. Ako ta ali drug žurnal uredjuje ženska, to ne z namenom, da bi se pisalo v njem o ženskem vprašanju; tako pretresavanje bilo bi pri nas anahronizmom. I ženske i možki jednako pišo v vseh izdanjih. Glede ženskih pravic je občestvo rusko jednega mnenja; ako pa ženske nimajo še vseh pravic, katere uživajo možki, to so temu krivi drugi faktorji. Ko bi kdo pisal pri nas proti enakopravnosti žensk, smejali bi se mi vsi resnobni ljudje. Ne zabite, da so ruske ženske zdravnice pokazale popolno svojo sposobnost; imamo slavne pisateljice; da, Ruska pisateljica in učena ženska Sofija Kovaljevska, bila je svetilo Kopenhagenskega vseučilišča kakor profesor matematike! Bila je člen berlinske in pariške akademije znanstij.

Daleč je še slovenskim ženskam do onega položaja v občestvu, katero zavzemajo ruske ženske v Rusiji, katero pri vas nekateri smatrajo za divjo deželo. Občestveni

položaj ženske je najboljšo merilo *zrelosti* -- možke inteligencije. Duh časa se zaglušiti ne daje; zavirati kolo zgodovine ni mogoče! Rano ali pozno zavzame tudi slovenska ženska ono mesto, ki jej gre po pravici. Ako sem vstavil pero nekde v zaščito ženskih pravic, to tega nisem storil iz ljubezni k ženskám, nego iz ljubezni k pravici in k pravičnosti! Moje stališče je principijalno. Ako terjamo pravic slovenskemu narodu sploh, treba da sredi tega naroda ne trpimo vnebovpijoče nepravčnosti. Sami bodimo najprej pravični, takrat zahtevajmo za — se pravičnosti. Ženske v Sloveniji so to, kar so Slovenci pri nemški vladi: dobre so, da drva nosijo k ognjišči, na katerem gori plamen domoljubja, a greti se jim pri ognji ne dajo!

Treba je Vam silne, trajne, neumorne borbe. Znajte, da sužnji so se vsegdar *sami* osvobodili. No v vsakem pravičnem in pametnem možkem najdete svojega vernega zaveznika.

Doma.

Petroljke in lampe na špirit ne diše če se stenj, predno se ga rabi omoči v močnem kislu. Stenj se mora potem dobro posušiti. Tako pripravljen malo zgori in se tudi ne kadi.

Črna ponošena obleka se svetli, a temu se pripomore če se položi na obleko moker črn kos ter po njem pogladi z vročim likavnikom.

Posušene fige so izvrstno zdravilo za želodec, posebno za težko prebavanje. Za kašelj in bolezen v prsih so skuhane fige z ječmenom in nekaj rozin posebno dober čaj. Tega se izpije vsak dan nekaj časič in izvestno pomaga.

Bob se skuha in z ohlajeno vodo se izpere vsak madež, bodisi od črnila, ali vina ali masti. Volneno svilnato blago in bombaževino črno ali barvasto se tako izčisti potem dvakrat spere v mlačni vodi, na pol posuši ter lika na levi strani.

Soba se hitro razgreje, če se zažge nekaj špirta v plitvi široki posodi, res, da gorkota ne traja dolgo a če se moramo slačiti ali oblačiti v posebno mrzli sobi, zadostuje.

Oglje mora biti suho za kurjavo, a ne moko, kakor nekateri mislijo, ker tako se zgubi mnogo gorkote, predno izpuhti voda iz oglja.

Piti ni zdravo, posebno pri jedi ne, ker jedila imajo že toliko soka v sebi, da nam zadošča v prebavo. Če pa pijemo, je pijača le ovira pri prebavljanju, ker radzredči želodčni sok, kateri je pripravljen da hitro prebavlja užite jedi.

Lubad mladih hrastov nekoliko dni namočen in 15 do 20 minut kuhan, je izvrstno zdravilo za želodčno šibkost. Vzame se po tri žličice na dan primešane z vodo.

Kakao. Izvrstna, a na Slovenskem še malo znana hrana za male otročiče je kakao, ki se dobiva prepariran v vsaki boljši špecerijski prodajalnici. Sme se dati uže

čisto malim otrokom, v drugem mesecu, seveda le po malo. Da treba mleko pomešati tudi z vodo, je gotovo. Poznejše se reducira voda, a se pomnoži mleko, da se da naposled letu staremu otroku kakao skuhan na samem mleku. Otroci se pri tej hrani izvrstno redijo.

Volnena in svilena tkanina opere se najčisteje v krompirjevi vodi, ko se je oprala prej v čisti in mrzli.

Razreže se krompir na drobne koščke, najboljšo tako, kako kakor repa in moči čez noč (dobrih 10 ur.)

Ako hočeš imeti manj ali več strlečo tkanino, tako moči krompir v več ali manj vodi. Posuši, na lici polikaj z vročim gladilnikom, ko si položila na njo tanko mokro cunjo. Poskusi! Žal ti ne bo.

Na pol skuhan krompir je tudi dobro mijlo za pranje pisane bombaževne tkanine.

Ako želiš, da ti cvetice obilo cvetó, potrosi jim okoli korenin turšične moke.

Zmešana uganka.

priobčila Iv. Epple

imam, pekar, rasti, um, rebro, eden, una,
Nica, orati, ržen, osa, uha, talija.

Pred vsako teh besed naj se dene še jedna črka tako, da se pomen posameznih besed popolnoma spremeni; dobljene besede urede se druga pod drugo tako, da pridjane črke čitane od zgoraj navzdol dajo nam ime in priimek mladino ljubečega pisatelja.

Rešitev naj se pošlje uredništvu „Slovenke“.

Listnica uredništva.

S l a v k a. Hvala, le pošljite kako poročilo kakor ste obečali.

F e o d o r a. Kaj bi ne dosegli? Saj kažete lep pripoveden talent in pripovedujete tudi živahno. Poslano vporabimo, le uvod izpustimo, ker je tako neverjetno sentimental in popolnoma nepotreben. Opazujte življenje, ono Vam bode najboljši učitelj pa pišite pridno!

M i l k a. Hvala lepa pride.

G o r e n j k a. Le pišite pesmi a hranite jih; v poznejših letih se jim bode smejali, tako se je godilo nam in marsikateremu še.

K r a š e v k a. Potolažite se in verujte nam, da take rane niso globoke. Smelo rečeno, da niste „na veke izgubljena“ in da Vam ne bode „rana krvavela do smrti“; to vse je le domišlija. Pesmici sta navaden proizvod prve zaljubljenosti ali hrepenja po ljubezni. Sicer velja i Vam isti svet kakor Kraševki.

D a n i c a. Vi ste prav, prav pridni; vse vporabimo, hvala lepa; v tej št. smo morale tiskati nekatere članke, ki so nam zao-stali. Pozdrav!

T. Pride z malimi spremembami.

Slovenke!

BRIVCE

s podobami

izhaja v Trstu 3 krat na mesec in stane za vse leto **2 for. 50 novč.** Naročnino sprejema

Miloš Kamušič, Via Romagna št. 20, I. nad.

Njegova Svetost Papež Leon XIII.,

sporočil je po svojem zdravniku prof. dr. Lapponiju lekarnarju Piccoliju v Ljubljani najsrčneje zahvalo za Njih Svetos'i vposlano

tinkturo za želodec.

Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih profesorjev medicine so Piccolijevo tiukturo za želodec preskusili, ter jo priporočajo kot izvrstno krepilo za želodec, katera krepča želodec, pomnožuje tek, ter povspešuje prebavanje in čiščenje.

Cena: 1 steklenica 10 nvč., 12 steklenic z zavijem 1 gld. 36 nvč.; poštna pošiljatev 66 steklenic 6 gld. 26 nvč.

Najvišje priznanje

lekarju Piccoliju v Ljubljani kot prirejevalcu **kapljic za zobe**, katere je zadovoljnim vspehom Nj. c. kr. Vis. prejasna gospa prestolonaslednica-udova nadvojvodinja

Štefanija

izvolila opetovano uporabiti. —
Cena steklenici 20 nvč., 10 steklenic 1 gld. 50 nvč.

LEKARNA PICCOLI

„pri angelju“

Ljubljani Dunajska cesta.

Usake vrste FARMACIJE

dobivajo se pri tvrdki

J. Stjepušin

Sisak

Cenike pošiljam vsakemu na zahtev franko.

AITE & ZADNIK TRST

Via Nuova na vogalu via S. Lazzaro.

Priporočata svojo bogato zalogo z manifakturnim blagom. V zalogi se nahaja povsem najnovejše blago, kolikor za gospe toliko za gospode in deco. Veliki izbor vsakovrstnega perila, in sicer:

platna bombažina rujave in bele, namiznih prtov in prtičev, robcev, itd. Najnovejše vrste svilnatih in volnenih rut. ovratnic in ovratnikov za gospe, srajce najnovejšega kroja za plese, veselice in razne prilike.

Bogat izbor možkega sukna od 90 nvč. naprej. 140 cm. široko. Prispelo je ravnokar tudi novo

blago za ve-elice

n. pr. razne štofe, trakovi, čipke k'čca, in lišpa, razne barvne svile. Dobivajo se trakovi raznih širokosti v slovenskih barvah. Bogati izbor za šivilje krojače in kitničarke.

Zimskega blaga cene jako znižane.

V zorcji na zahtev takoj, franko in blago poštnine prosto. — Za mnogobrojen obisk priporočata se udana

AITE & ZADNIK.

List izhaja vsako drugo soboto in stane za vse leto 3 gld.; za naročnike „Edinosti“ pa 2 gld.; posamezne številke se bodo dobivale v Trstu v tabakarnah: pri Chiozzi in pri g. Lavrenčiču (Piazza Caserma), pri Pipanu (Ponte della Fabbra) in pri Fratniku (Sv. Jakob) po 12 kr. Rokopisi naj se pošiljajo uredništvu „Slovenke“, naročnina pa upravnštvu „Edinosti“ ulica Molino piccolo, hšt. 3, II. nsrt.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“ — Izdavatelj in odgovorni urednik Fran Godnik. — Tiskarna Dolenc. Trst.